

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld. 50 kr., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 52.

V Ljubljani, v petek 5. marca 1886.

Letnik XIV.

Rešite, pomagajte, dokler je še čas!

Potovaje po deželi, nisem nikdar bil tako vžaljen, kakor kedar sem videl, da kmetijska poslopja razpadajo, da se rebra po strehah vidijo, ali pa da se podirajo zaradi kljubljivosti iz nekake obupnosti, ker se kmetijsko zemljišče prodaja. Poslednje sedaj sicer spada pod kazenski zakon, ali kmetije vendar le propadajo. Naj bi tega od drugod ne vedeli, izvemo lahko iz uradnih listov, v katerih so naznanjene javne dražbe. Še je pri nas čas, da se ohrani kmetijski stan, ki je zrnata podlaga človeški družbi in vsi državi.

Voz se sicer po rebri hitro v propad pomika; beremo namreč, da denarna gospóda (denarno plemstvo) po Štajarskem in Koroškem zemljišča po dražbi kupuje, obdelovanje opušča, poslopja se, kakor pravimo, razkaplajo, zemlja pa spremeni v gozd.

Žalostna poročila od drugod naj nam bodo v svarilo, kaj žuga našim krajem, ako modra postavodaja ne vbrani brezobzirno zadolženje zemljišč, ob kratkem rečeno, ako se ne omeji gospodarstvo kapitala in se ne napravijo kmetijski domovi. Se vé, da bodo nekteri brž pripravljene, ter rekli, odpravite prevelike davke na kmetijske domove, pa bode takoj pomagano. Na tem je nekoliko resnice, a ne vsa. Naš program gré ravno na to, da se vstavi gospodarstvo kapitala, in da se tudi njemu naloži primeren davek, ter zmanjša kmetu; ali drugič je pa tudi resnica, da davki sicer kmeta tarejo in žulijo, a iz zemljišča ga ne preženejo. Cesarski davki so res veliki, a še hujši pa tisti, ki si jih ljudje sami nakladajo. Pomagati si mora vsak sam, modro postavodajalstvo ga mora pa pri tem podpirati ter mu prijazno roko podati. Pri nas se bode toliko ložje to izvršilo, ker naši kmetje še večinoma svoje zemljišče sami obdelujejo, t. j. niso zgolj delavci, ki za dnino poleti zemljišča obdelujejo drugim, ker svojih nimajo. To nas toliko ohrabri pri našem prizadevanju, ker vidimo, da se tudi tam, kjer je pravi

kmetijski stan vničen, na vso moč prizadevajo stvariti kmetijska posestva, ktere bode obdeloval kmetovalec sam kot svojo zemljo, a drugam hodil dela iskat le tedaj, kedar svoje polje obdela.

O stanju angleškega poljedelskega prebivalstva piše socijalist Marks, ki gotovo ni klerikalec, nekako tako-le: „V 14. in še v 15. stoletju so bili prebivalci na Angleškem po večem prosti, svobodni kmetje, ki so imeli sami posestva, naj so tudi svojo zemljo v najemu (po fevdu) dobili. Na večih gosposkih posestvih je bil „vavpt“ (Vogt), ki je bil poprej suženj, večidel svoboden zakupnik. Pri obdelovanju polja so delali za dnino ali kmetje, ki so o prostih urah hoteli si kaj prislužiti pri velikih posestnikih, ali bili so pravi dnidarji, a samostalni dninarji, katerih pa ni bilo mnogo ne po številu, ne po krajih. Tudi poslednji so bili dejansko prav za prav kmetje, ker so razen svoje dnine imeli nekaj zemljišča: kake 4—5 ali še več oralov in še stanovanje s pravi kmeti vred so imeli občinsko zemljo, kjer so živino pasli in kjer so dobili tudi kurjavo. Po vseh deželah v Evropi je znak fevdalnega posestva, da je zemlja med mnogo podložnih ljudi razdeljena. (Na Gorenjskem je imel vsak večji zemljak tudi kočerja, ki mu je poleti pomagal delati, on in njegova družina se je preredita na zemljišču; sedaj pa so take bajte večidel podrte in gospodar si najme raje poslov, ki mu pomagajo delati. Kako pa je s posli v sedanjih časih, skušajo gospodarji; poletu kmet ne more dobiti delavcev, a tukaj v Ljubljani postavajo ljudje okoli po trgih ali voglih po več dni in čakajo dela o košnji in žetvi.)

Oblast in veljava fevdalnega gospoda, kakor tudi deželnega kneza ni bila v tem, koliko ima kapitala, marveč koliko ima podložnih, in med njimi koliko ima takih kmetov, ki sami gospodarijo. Dasiravno je bila angleška zemlja po normanski osvojitvi razdeljena v velike baronije, katerih ena je obsegala večkrat po 900 anglo-saških grajščin, vendar je bilo vse polno malih kmetij, tū in tam so bila vmes veleposestva. Ko so tačas v 15. stoletju tudi mesta cvetela, je nastalo splošno blagostanje po de-

želi, državni kanceler to popisuje v „laudibus legum Angliae“, a kapitala niso ljudje imeli tačas (na milijone niso šteli svojega premoženja), bili so pa vsi več ali manj imoviti.

Začel pa se je prevrat, kteremu je podlaga za obrtnost kapital, v zadnji tretjini 15. in v prvih desetletjih 16. stoletja. Fevdalna spremstva so bila razpuščena in cela vrsta delavcev je bilo brez stanovitnega dela, na prodaj vsakemu, kdor jih najme. Kraljeva oblast, dasiravno je nastala po razvoju državnih razmer, je pospeševala tudi s silo odpravo tega spremstva, ki so omejala kraljevo samostalnost. — Mogočni baroni so se vzdignili tū pa tam zoper kralja — bodisi da je bil pravičen ali krivičen vzrok. A to še ni vse. Kljubuvaje kralju in parlamentu je veleposestnik, fevdalni gospod, po sili pognal kmete iz njih zemljišč, do katerih so imeli ista prava, kakor gospod sam, vzel je občinsko zemljo, in tako je bilo potisnjenih na tisoče delavcev na ulice. (Posebno se je to zgodilo v verski reformaciji, ko je kralj Henrik VIII. odpravil toliko samostanov in razprodal njih zemljišča, na katerih se je na tisoče delavcev preživelo, za časa tega kralja in posebno za časa slavne (?) vlade Elizabete je nastala revščina v deželi, vsled tega tiste ubožne postave zoper delomrzne ljudi, ki pa niso nikjer mogli dela dobiti, ker tistih, ki so jim kruh rezali, ni bilo več, kapitalist pa jih je plačeval, kedar jih je potreboval.)

Propad kmetijstva je pa pospeševala suknarija v Flandriji, se je volna drago prodajala. (Dandanes pa kmeta tare ameriansko žito.) Stara fevdalna gospóda je bila vničena v veliki dolgotrajni vojski med kraljevima hišama Lankaster in Jork, nova denarna aristokracija je bila dete tistega časa, poglavitna podslomba je bila nji denar, velevlast vseh velevlasti. Polja so spremenili v pašnike. Kmetijske hiše so ali podrli ali pustili razpasti. Ako primerjamo, pravi Harison, star inventar sleherne graščine, bomo videli, da je zginilo brezštevila hiš in malih kmetijskih posestev, dežela preživi mnogo manj ljudi, mnogo mest je razpadlo, dasiravno so nektera nastala na novo. — Ako primerjamo spise državnega Fortescul-a in Tomaža Mor-a, bodeme videli

LISTEK.

Spominu I. S. Aksakova. *)

Ugasnila je ogromna literarna moč, zapustil je pozorišče slavno-znani politični dejatelj, umolknil je ruski tribun.

Prvega februarja je Moskva pokopala Ivana Sergejeviča Aksakova. Na njegovi gomili je govoril general Černajev — tudi eden izmed najbolj popularnih ruskih političnih dejateljev.

Gomila vrednika-izdajatelja časnika „Rus“ je v Trojiškem predmestju v Lavri na severni strani Uspenske stolne cerkve. Sveži vencí so gomilo gosto pokrili.

Zdaj bi bilo še premalo ocenjevati literaturno in politično važnost ranjcega. A gledé na nasprotujoče si kritikovanje oseb pripadajočih raznim lite-

raturnim strankam, gledé na neprebavljivo čenčanje mnogih današnjih častiteljev Ivana Sergejeviča Aksakova in še včerajšnjih njegovih ljutih protivnikov, mislimo, da ne bo odveč, ako o njegovi dejateljnosti in važnosti nekoliko spregovorimo.

Mi smo oddaljeni od vseh literaturnih in političnih preprirov, od vseh predsodkov in od hrepenjenja miriti, kar se pomiriti ne dá. Mi vidimo od strani marsikaj, česar ne zapazijo naši mogočni in široko (ne rečemo: visoko) postavljeni sobratje po izdajateljstvu in peresu.

V čem je bila tajna, a nedvomljivo moč Aksakova?

Ako rečete: v njegovem publicističnem talentu, — bi to ne bilo natančno; to bi bila fraza, pa ne istina. Na Ruskem ne manjka talentov, iskrenega ognja in navdušenosti in vendar manjka ljudem, ki imajo vse to, še veliko do popularnosti Ivana Sergejeviča; manjka jim še veliko, da bi jih tako ljubil ruski človek, kakor je on ljubil vsako gorečo filipiko, ki jo je pokojni priobčil v „Rusi“. Katkov, izdajatelj „Moskovskih Vedomostij“, ima kot resni publicist, kot mislec in tudi kot govornik veliko prednostij pred pokojnim Aksakovim, Rusija ga rada čita, včasih

tudi rada posluša, a ne ljubi ga ne. Katkov ni ljubljeneec ruskega naroda, dasi imajo „Moskovske Vedomosti“ več čitateljev, kot jih je imel izdajatelj „Rusi“ v najugodnejših okoliščinah; s Katkovim tako ne simpatizirajo, njemu tako ne odpuščajo, kakor je odpuščal čitatelj-rusak Aksakovu, kedar je le temu šlo kaj navskriž v praktični strani njegovega programa.

Tudi na političnem polju si je dobrodušna navdušena in precej enostranska dejateljnost Aksakova pridobila simpatije; Slovani ga ljubijo in časté od Prage do Belegagrada in Sofije; sovražniki Slovanstva se sicer ž njim niso vjemali, a sovražili tudi niso njegove osebe in niso mu kljubovali.

Nihče izmed ruskih literaturnih in političnih dejateljev se ne more pohvaliti s tako srečo.

V čem pa je bila tajna, a nedvomljiva moč simpatičnosti in popularnosti Aksakova? vprašamo še enkrat. Po naših mislih je bil Ivan Sergejevič Aksakov prav predstavitelj, prototip ruskega človeka v najboljšem pomenu besednem: z vsemi nagnenji in slabostmi, neizogibnimi v dobrodušnem Slovanu, z mladeniško ognjevitostjo do starosti, z resničnostjo, odkritosrčnostjo in neomejenim izobiljem ljubezni,

*) Ta nekrolog sem prevel iz ruskega časnika „Luč“. Akoravno se z Aksakovimi političnimi in verskimi nazori nikakor ne strinjam, bodi vendar ta spis priobčen, ker ga ni nobenega pisatelja, čegar ime bi bilo vsakemu Slovanu bolj znano kot Aksakovo, in ker se iz tega spisa spoznava mišljenje velicega dela ruskega občinstva. Slog v prevodu je večidel isti kot v izvirniku. S—n.

prepad med 15. in 16. stoletjem. Iz „temnega“ srednjega veka je bil pahnen angleški delavec v novi vek, pod jarem gospodarenja denarja.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. marca.

Notranje dežele.

Na *Koroškem* so imeli 3. t. m. kmetje v Št. Petru pri Grabštajnu svoj veliki shod, o katerem smo iz Dunajskih listov sledeče zvedeli. Sklic je kmete župan Seebacher, prista liberalne stranke, v ta namen, da se osnuje samostalno kmetško društvo, katero se mora postaviti na lastne noge in katero hoče po lastnem razumu postopati. Oklic, na katerega se je nekaj kmetov sešlo, povdarja več reči, ki se morajo vpeljati, da se bo kmetu pomagalo. Med temi so po Seebacherjevih mislih pred vsem javna predavanja in govori, ki bodo koroškega kmeta budili iz sedanja zaspanosti; dalje brošurice, v katerih bo kmetovalec lahko sam bral in spoznal svoj žalostni položaj. Sam mora spoznati, da politični položaj, v katerem se nahaja, ni pravi; sam mora spoznati, da mora dobiti boljših, njegovim potrebam prikladnejih postav. Sam si mora znati poiskati mož, ktere bo počastil s svojim zaupanjem. Kedar bo kmet tako daleč, potem mu ne bo potreba nikakega političnega voditelja več, ki ga tako le preveč za „nos“ vodi. Potem bo kmet tudi v politiki dobil druge nazore in spoštovali ga bodo. Poslušal se bo tudi njegov glas in — kolikor toliko se bo tudi po njem ravnalo.

Tempora mutantur, priznal bo nehoté tudi c. k. dvorni svetnik Lienbacher, če se mu bo morda sanjalo, da se je nekako pred šesti mileti prav s tisto gorečnostjo v državnem zboru poganjal za *jezikovno ravnopravnost*, s katero sedaj nemščino hoče za postavni državni jezik vpeljati. 5. maja leta 1880 je bilo, ko je Lienbacher, takrat še zaveden konservativec in ne današnji šviga-švaga, z dr. Jaquesom spustil se v debato in je med drugim tudi rekel: „Vsak uradnik se mora pobriniti, da se nauči deželnega jezika, kjer slušuje“. Nadalje je Lienbacher razkazoval, kako se je to njemu samemu godilo, ko ga je pravosodni minister na Ogersko službovat poslal; najprvo je bilo, pravi Lienbacher, da sem si kupil madjarsko slovnico in sem se pričel učiti madjarščine. Tako so delali tudi vsi drugi moji tovariši. Dalje je tudi Lienbacher rekel: „Uradnika država lahko prisili, da si mora pridobiti znanje tistega jezika, v katerem ima z ljudmi opraviti, ako sploh služiti hoče, k čemur ga pa nihče siliti ne more“. Kakošen pa je Lienbacher dandanes? Zadira se nad ravno to vlado in nad ravno to državo, da je krivična, ker od nemških uradnikov po Českem zahteva znanje češčine. Posebno pa se mu smilijo poštni uradniki po severnih Čedah, kjer vendarle tudi veliko Čehov živi. Nedoslednost se pač po vseh krogih nahaja, na višavi, kjer so c. k. dvorni svetniki, kakor tudi globoko spodaj, pri navadnem meščanu, kjer je je v primeri najmanj.

Katoliško-domoljubna kazina v Lincu posvetila je *nemškemu klubu*, kakor se mu je spodobilo. To društvo se v javnosti sploh odlikuje po svojih domoljubnih, času in razmeram primernih protestih, ktere s pogumom pošilja med svet vselej, kedar se liberalni Nemci v Avstriji pregreše ali proti cerkvi ali pa proti državi. Ker se je poslednje sedaj zgodilo, smatrali so si ti poštenjaki zopet za svojo dolžnost, svoj glas povzdigniti, da bo svet vsaj zvedel, da niso vsi Nemci taki, kakor so Bismarkovi klečepalci. Sklenili so toraj resolucijo, ki se tako-le glasi: „Katoliško-domoljubna kazina za Linc in okolico izraža svoje obžalovanje in nevoljo nad tem,

da se neki klub avstrijskih poslancev avstrijskega državnega zbora, toraj kot avstrijski poslanci vtikajo v notranje zadeve tuje države. To mi tem bolj obžalujemo, ker nimajo nikakega povoda ne kot Avstriji in ne kot katoliki radovati se, če se v naši državi Bismarku sočutje skazuje. S tem se pa nikakor ne mislimo dotikati avstrijsko-nemške zveze, ki je potrebna za ohranjenje miru med Avstro-Ogersko in nemško državo.“ Resolucija se bo izročila državnemu zboru, kjer naj bi se javno prebrala, da bi se z njo vtisnil sramotni pečat Knotzovi bandi za večne čase.

Čegava bo *Bosna in Hercegovina* je še vedno vprašanje na dnevnem redu, nerešeno, če tudi že popolnoma jasno. Avstro-Ogerska bo namreč in nikogar drugzega, če tudi bi si Srbi vseh pet prstov za-njo oblizali. Ranjki baron Teschenberg, ki je nedavno umrl, izrazil se je ne dolgo pred svojo smrtjo nasproti nekemu o Bosni in Hercegovini tako-le: „Bosno in Hercegovino smo le zasedli, če prav bi si jo bili že v Berlinu leta 1878 prav lahko prisvojili in to tem laglje, ker nam je ranjki Beaconsfield tako prigovarjal. Grofu Andrassyju se je že tedaj sanjalo, da za balkanske države ni boljše bodočnosti, kakor če bi se druga za drugo zaupljivo do Avstrije obrnile ter se v svoji politiki na njo naslanjale. Ali se mu bo pa taka politika tudi obnesla ali ne, hotel je Andrassy z Bosno in Hercegovino poskusiti, ktera naj bi bila nekaj kvas, iz katerega bi se potem potrebna agitacija na vse strani po Balkanu širila. Kedar bi se bilo to videlo, in na gotovo bodočnost sklepati dalo, tedaj bi se bila tudi osoda Bosni in Hercegovini določila, poprej pa ne. Pri tem — pravi baron Teschenberg — bo tudi ostalo, dokler se bo na Balkanu Andrassyjeva politika nadaljevala.“ No, v nekem so se naši politikarji ondi že zmotili. Bosna je res postala kvas, toda ravno nasproten, iz katerega se po Balkanu sovraštvo do Avstrije širi, namesto sočutja. Avstrija mora ondi jako slabe agente imeti, ali pa so tako slabo plačani, da se ne potrudijo s pravim veseljem za svojo nalogo. Mnogo so pa tudi madjarski in švabski uradniki ondi vzrok, da ne pridemo dalje.

Vnanje države.

Velesile obrnile bodo od slej nadalje na Balkanu vso svojo pozornost *oboroženi Grški*, če tudi se z njo ne bodo nič več menile, pač pa bodo pazile, da niti ene svojih nakan ne izpelje, kakoršnih mora izvestno nekaj imeti, sicer ne bi ona sama še dalje v orožji tičala. Posebno pa že zdaj nima povoda za tako postopanje, ko se je razoroževanje po obeh drugih pokrajinah že pričelo. Grški kralj se je bil te dni odpeljal na ogled grškega brodovja, vlada njegova si je pa 10 milijonov drahem za „prve potrebe“ zopet na posodo vzela, češ, da ne bo brez okroglega, kedar se krvavi ples prične. Ob enem bodo tudi vojakom nekoliko dolg čas preganjati jeli. Prestavljati mislijo posamične kolone, posebno tiste, ki jih imajo na meji nastavljen, tako, da jih bodo bolj pri rokah imeli. Ob enem pa mislijo tudi tretji nabor še nekaj pomnožiti. To vendar vse očitno na to kaže, da Grška misli svojeglavno začeto politiko še nadaljevati. Da ji ne bo na korist, ako nima niti jedne velesile na svoji strani, razvidno je pač samo ob sebi. Pač pa bo za Grško škoda velika in tembolj občutljiva, ker se bodo nespametni ljudje, ki po praznih vzorih roke stegujejo, v dolgeve zakopali, iz katerih se ne bodo nikdar več izkopali. Dobro pri vsem tem je še to, da se jim ni bati, da bi jih zaradi dolgov zaprli; kajti nikdar se še ni bralo, da bi bil ta ali oni minister ali celó kralj prišel pod ključ, ker je državno krido ali bankerot napravil, katerega se Grki tudi ne bodo ognili.

Da se je Churchill med irske apostelje vpisal, smo že povedali in da je to le iz žaljenega samoljubja storil. Če bo pa on v resnici mož, ki bo

irsko vprašanje rešil, tako rešil, da bi bilo Ircem konec stisk in težav, tega pa sedaj se nihče ne vé in svet pri tej misli neverjetno odmajuje. Da Churchill celó njegovi nasprotniki ne smatrajo za nevarnega, če tudi med Ircei, dokazuje sledeč dogodek, s katerim je vlada navidez spoznati dala, da ji vsaj za sedaj na Churchillu in njegovim obnašanji prav nič ni ležeče. V četrtek opozoril je Neumarketski poslanec Nevens ministra notranjih zadev na Churchillov govor v Belfastu, kjer se je Ircem za delo ponujal ter je poslanec ministru še posebno povdarjal Churchillove besede „da so velike ideje že še vredne, da se človek bojuje za nje“. S tem si je Churchill zaslužil, da bi minister ravno tako proti njemu postopal, kakor proti socijalistom, proti katerim imajo sedaj jako ojstre postave. Če že drugzega ne, bi ga vsaj tožiti morali. Minister je rekel, da se mu za sedaj še ne zdi vredno, kaj takega pričeti. Taka popustljivost od strani vlade se je pa zopet njenim prijateljem popolnoma neumljiva zdela in je poslanec Sexton gledé na to rekel, da če vlada proti veteranjaku Churchillu ne bo storila potrebnih korakov, bo on s svojimi prijatelji predlagal resolucijo proti Churchillu, o kateri bo izrekel svoje obžalovanje, da sedi v tej veliki zbornici član vlade, ki ima ime nitno kronino službo in da je ta član (Churchill) govoril besede, s katerimi bi veliko zbornico lahko v strah pripravil, med Ircei pa ustajo oživel, da bi proti volji vlade in zbornice za orožje zgrabili. Churchill je vse to mirno poslušal in le omenil, da če se mu bo potrebno zdelo, bo že ministerskega predsednika prosil, da se bo opravičil.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, 4. marca. (Živio!) Živio sem zaklical sam pri sebi na tihoma, ko sem bral v „Slovencu“ št. 50 zaslužno pohvalo preč. gosp. Robiča. Res, zadnji čas je, da začnemo po vrednosti čislati domače možé, ki zaslužijo ime „učenjak“, „strokovnjak“. Hvala Vam, č. g. profesor Hubad, da ste naravnost in javno izrekli našemu tolikanj zasluženemu naravoslovcu „Šimenu“ dostojno priznanje! Tudi Notranjecem je dobro znan priljudni in dovtipni obiskovalec podzemeljskih votlin, preiskovalec kaluž in jarkov, neutrudljivi hribolazec, nabiralec raznovrstnih prirodnin. Osobito pisatelju teh vrstic je znana njegova učenost, in kar je prav za prav imena vredno — sad njegove učenosti: prekrasne zbirke žival, rastlin in okamin. Toraj se tudi jaz navdušeno pridružim g. profesorju Hubadu in domoljubno zahtevam, naj si prizadenejo dotični gospodje, da bomo v novem krasnem muzeju gledali tudi Robičeve s tolikim trudom in tolikimi stroški nakopičene in vrejene zbirke ter ponosno rekli: to je domače delo!

Po pravici se res ponašate Gorenjci s svojim naravoznanstvenim učenjakom; a tudi mi Notranjci nismo obsojeni, tiho in sramožljivo molčati. V zadnjem času smo dobili med-sé učenjaka, ki o njem še sicer svet ni veliko slišal ali bral, pa zasluži, da se tudi njegovo ime s častjo in ponosom imenuje. Tudi ta slavni mož je duhovnik — župnik v Grahovem: J. Šafar. Mogoče, da učenost tega strokovnjaka ni tako obširna, kakor vašega gorenjskega slavljence, a temeljita pa v svojem ožjem krogu ne boje manj, ker si je izvolil za posebni nalog lepoznanje rastlin in penezov. Kdor se hoče prepričati, kakošen botanikar in uumizmatikar je gosp. Šafar, naj gré v Grahovo gledat njegove zbirke

kakor vsak rusak iz centralnih velikoruskih planjav, nepopačen s hinavsko evropsko omiko. Tacih pravih Rusov, kakor je bil Ivan Sergejevič vse življenje, je vsak dan manj. To so poslednji zastopniki dobre stare dobe.

Rusija jih naravno časti, ljubi in varuje; njim se marsikaj odpusti in vsak njih govor in vsaka njih po naključji izgovorjena beseda gre slušatelju in čitatelju naravnost v srce. Od tod izvira njih orjaška popularnost, njih neizmerna simpatičnost.

Ako imate tudi več talenta, ako imate tudi več zaslug za rodno zemljo, a ako ne strinjate v svoji osebi boljših stran ruske narodnosti, ne bote si nikdar pridobili tako navdušene ljubezni kot si jo je pokojni izdajatelj „Rusi“; vas bodo cenili, vam bodo pravični, ali ljubili — prosto in iskreno ljubili vas bodo težko tako brezpogojno, kakor so ljubili v Rusiji pokojnega.

Nam se je naravnost smešno zdelo protinaravno in razzaljivo primerjanje v „Novem Vremeni“ dveh baje sorodnih talentov: Nekrasova*) in Aksakova.

Kaj je vendar občega med njima?

Raje grajajte pokojnega, kakor ga grajajo v

*) Nekrasov je bil ruski „Weltschmerzpoet“. Prev.

„Novostih“, kot da bi ga tako hvalili in delali take primere. Tej misli so dale povod v narodnem duhu zložene pesni Aksakova, ktere je čez dvajset let po njih natisku posnemal Nekrasov, in ktere je kot vspešni „parodiemeister“ dovolj vspešno posnemal in ta nenaravni in narejeni ljubitelj ruskega naroda je, kakor znano, presolil in potopil nekoliko teh vspešnih štrof v celem morji verzov, opevajočih mužika in njegove bede.

Nekrasov — to je strup, žolč; to je zvijača in hinavstvo; to je skaza in zloraba obilne nadarjenosti; on ima veliko, prav veliko važnost v ruski literaturi; njega cenijo in visoko čisljajo, ali kdo ga ljubi?! Njemu nič ne odpuščajo; on je le nadarjen ruski pisatelj, a nikakor ne strinja v sebi boljših stran ruskega človeka.

Ivan Sergejevič Aksakov je jagoda s čisto drugzega polja. On je naša svetoruska pravica, odkritosrčnost, izobilje ljubezni, dobrodušna naivnost in že celó politična kratkovidnost; ali odmevala je v njem ruska moč in neplašljivost. On ni bil Evropejec, on ni bil Rus, skrojen po evropskem kopitu; on je bil Moskvíč-rusak. Ne Azijec, pa tudi ne Evropejec . . .

Kaj je bil toraj?

Rus, gospoda, edino le Rus, kajti Rusija utegne biti poseben del sveta. To se (porečete) glasi čudno, a je vendar resnično.

Nam še na misel ne pride, da bi imeli Aksakova za ženija in njegovo „Rus“ za nekako svetinjo nove zaveze. Pokojni pisatelj nikakor ni bil veleum, marsikteri problemi v „Rusi“ so se prekrasno čitali, ali njih rešitev ni bila praktična, marsikdaj celó nemogoča. Marsikdaj se je pokojni kot publicist in mislec pozitivno motil in izdajal domišljivo za dejanje.

Ali se našemu dobrodušnemu rusačku ne primeri marsikdaj, da se zmoti in vendar zategadel ne zgubi nič iz svoje simpatičnosti, pravičnosti in odkritosrčnosti in tudi iz uma ne. V Evropi se tudi motijo; tam dejatelji pogosto vedoma lažejo in se motijo. Pri nas na Ruskem je bolj priprosto: mi se le motimo, ali olaži, fanatizmu, nevoščljivosti pri nas, v sredi boljših ljudi, se do sedaj ni nič slišalo.

Ravno zato, ker je v Aksakovu bila vpodobljena boljša stran ruskega človeka, je ruski človek tako ljubil pokojnega izdajatelja „Rusi“.

Mir prahu njegovemu!

On je bil poslednji zastopnik dobre stare dobe.

„fanerogam“ in „kriptogam“ in starinskega bakra, zlata in srebra. Zlasti pri numizmatiki je gospodu dobro služilo poznanje tujih jezikov, francoskega, angleškega itd. V dokaz, zakaj jaz tako čislam tega gospoda, navedem le samo dvoje. Ko je bil gosp. Šafar še na Selih pri Kamniku, sem nekega dne zazijal slišati, da je obljubil cekin onemu, ki bi našel v Kamniški okolici tako rastlino, da bi je on ne poznal! O drugi priliki je prišel z Grintovca. Prične se tak-le dogovor: Nek g. župnik ga vpraša: „Kje ste bili?“ — Šafar: „Na Grintovcu.“ — Ž.: „Pa v takem vremenu; kaj Vas je vendar gnalo?“ — Š.: „Ena sama travica“, ki Vam do zdaj cveté in le na tej gori.“ Gospod župnik se mu nasmehne; jaz pa sem začel še bolj čislati učenega in poetično navdušenega botanikarja.

Naj mi bo konečno dovoljeno še to-le vprašanje gg. matičarjem. Kolikor se spominjam, nam je pri nekem občenem matičnem zboru že vaš nepozabljivi oče J. Bleiweis-Trsteniški javno obetal, da „drugo“ leto dobimo „Slovensko Floro“, ki jo spisuje gosp. Glavački; pozneje je bila še večkrat o tej reči kaka opazka brati: a „Flore slovenskih dežel“ še ni! Ali je mar tudi ne bo? Radi verjamemo, da je tako delo silno težko, za enega moža skoraj pretežko; a da reč ne zaspí, naj se jih več loti tega dela. G. Robič, g. Šafar! ko bi jaz imel toliko nabranega in toliko znal, kakor vidva, bi gotovo ne molčal, in pismonoš bi gotovo tudi od vaju kaj prinesel v Matično hišo na Kongresnem trgu. Še enkrat: Živio!

S Krke. 3. marca. Velikokrat se je že dan presukal, in veliko je že preteklo vode po strugi naše Krke, odkar dragi „Slovenec“ že nisi iz našega kraja prinesel nobenega dopisa. Znabiti, da si bo že kdo mislil, da bodem kaj posebnega poročal, a ravno zanimljivega nimam poročati, kakor da smo imeli precej hudo zimo. Danes je začel pihati jug, da proti solnčni strani je že kopno; pa saj ni prehitro, ker nekteri kmetovalci že komaj čakajo, da bi sneg skopnel, da bi brž poljske semena v zemljo spravili.

Pa še nekaj. V nekterih številih „Slovenca“ se je nahajalo naznanilo, da neki trgovec v Ljubljani kupuje borove popke. In res, naznanilo ima prav dober vspeh. Vem za tacega, ki jih od posameznih kupuje, da jih je že nakupil več sto kilogramov. Vprašam pa, je li to kmetu na korist? Po nekterih krajih so stoječim borovcem popke porozali. Res so zraven v naznanilu pridjane besede: „Izključljivo od polomljenih borovcev.“ Mar pa kdo misli, da so besede kaj veči varuh stoječim borovcem, kakor če bi mačka k slanini za varuha postavil? Gotovo ne. Take popke napravljajo večinoma šnopsarji, ki se ne zmenijo, delajo li z nabiranjem škodo ali korist. Postava menda je že, da se smé tirjati odškodnina? Ali naj pa kmet vedno v gozdu straži borovec? In če že odškodnino tirja, od koga pa naj jo tirja? Od otrok? od šnopsarjev? Tu gotovo ne bo nič dobil. Ali naj tirja odškodnino od taci kupovalcev in trgovcev, ki borove popke kupujejo? Odgovor je ravno tisti. Toraj zopet nov način vničevanja gozdov brez vsega upa, da bi se kako povračilo za to dobilo. Res je kmet dandanes uboga reva ali raja, vse se je oklenilo in zapriseglo v njegov pogin.

Z Mirne na Dolenjskem, 4. marca. 21. febr. se je pri nas obhajala nova sv. maša. Bral jo je č. o. Gabriel Bajec, klerik samostana v Inomostu. Ogromno število ljudstva se je zbralo, da se vdeleži te redke slovesnosti. Blizo 75 let namreč je že minulo, odkar ni bilo v tej fari nove maše, zategadel pa je bila ta slovesnost tem večja.

Željno so pričakovali farani tega redkega dneva, ki je v tako dolgem času zopet enkrat napočil. Radost se je brala na jasnih obrazih ljudstva.

Vsi toraj kličejo č. o. Gabrielu: „Roka Gospodova naj Te podpira v Tvojem težavnem, pa častljivem stanu!“

Na Dolgem, 4. marca. V št. 49. „Slovenca“ je pri sporočilu izpred porotne sodnije imenovan nek Luka Markužič iz Mojstrane. Ker tako ime tukaj ni znano, mora biti kaka pomota — ali pa je kje drugje kaka druga Mojstrana. Morebiti se dá ta pomota popraviti?

Odgovor vredništva. Zmota je najbrž od tod, da je Luka Markužič priznal, da je on blizo Mojstrane od neznanega Rezjana 4. decembra 1885 kúpil 40 gld. za 5 gld., od katerih mu je Rezjan pravil, da jih je on ponaredil. Luka Markužič pa je delavec iz Domžal.

S Štajarskega, 2. marca. (Južna železnica in ravnopravnost.) Kakor ste znabiti že zvedeli, so se pobirali po Malem Štajarju podpisi na prošnjo do sl. južne železnice, naj bi tudi po drugih slovenskih pokrajinah ne samo po Kranjskem se vpeljala ravnopravnost obeh deželnih jezikov. Prošnjo, katero je prejela 20. februarja t. l., rešila je že 22. p. m. pod št. 1312/5 prav tako, kakor je bilo pričakovati od nje. Ravnateljstvo trdi, da je nameravalo povsodi vpeljati spremembe, ki so se pri vas na Kranjskem izvršile, namreč nemško-slovenski napisi na postajah in naročilo, da imajo sprevodniki imena postaj v obeh deželnih jezikih izklicevati, pa došlo je neki njemu preveč protestov od štajarskih občin, ležečih ob južni železnici. Zato je neki vso stvar predložilo vis. c. kr. kupčijskemu ministrarstvu v razsodbo. To se je pa neki izrazilo, da ga vsa ta stvar nič ne briga — zato pravi ravnateljstvo, bo že moralo vse ostati pri tem, kakor je zdaj. Zagotavlja pa glavno ravnateljstvo južne železnice one občine, ktere so za izvršitev enakopravnosti pri južni železnici prosile, da je že poprej zastran njenih železničnih prog po slovenskih tleh bilo to-le vkrenilo: 1. da z vsakim vlakom, ki po slovenskih tleh drdrá, mora se voziti vsaj eden sprevodnik, ki je slovenščine popolnoma zmožen, da zamore s slovenskimi popotniki pogovarjati se; da je vsem blagajnicam na slovenskih tleh, ki prodajajo vožne liste (bilete), dala imenik vseh postaj v obeh deželnih jezikih, da se v bodoče vsem pomotam zastran zadnje postaje, kamor se kdo misli peljati v okom pride; 3. tudi, da je natančno dalo pozvedovati, ter se je prepričalo, da že zdaj na vsaki na slovenskih tleh po več njenih služabnikov (ali kakor se nazivajo „Bediensteten“) slovenščine (kakor pravi: ausreichend) toliko zmožnih, da se zamorejo z občinstvom zmeniti.

Konečno povdarja glavno ravnateljstvo, koliko da mu je na tem ležeče, da bi tudi s slovenskimi prebivalci v lepi slogi živelo. Da bi pa še kaj več hotlo storiti, da se narodna enakopravnost vpelja, tega pa nič ne obeča lastnoročno podpisani gosp. generaldirektor Schüler.*)

Domače novice.

(Mestna seja.) (Dalje.) Podžupan g. Petričič sporoča v imenu finančnega odseka o razpisu ofertne razprave za zidanje vojašnice, za katero je kranjski deželni zbor namesto 6000 le 4000 gld. privolil na leto podpore. Da se bo zidanje čem preje, ko bo možno, pričelo, in to na dobri financijelni podlagi, so se vpeljale razprave med magistratom, vojno oblastjo in kranjskim deželnim zborom, da se Ljubljana prestavi iz 6. v 5. tarifni razred. Ako se to zgodi, dobila bo Ljubljana na leto 1400 gld. več, kakor jih pa sedaj dobiva za vojaška stanovanja. Prošnjo za to postavo odbilo je vojno ministerstvo, kar je tembolj obžalovanja vredno, ker so tudi druga glavna mesta razun Solnograda vseskozi v višjih razredih, Celovec, Zadar Linc, Opava in Inomost so v petem tarifnem razredu, Gradec Trst in Černovice v tretjem, Levov in Dunaj pa v prvem. To je pa tolikošnja razlika, da na Dunaji c. kr. stotnik 720 gold. za stanovanje potegne na leto, v Ljubljani pa le 360 gld. Zatoraj se bo vojašnica le pogojno oddala v zidanje in se bo taisto le pričelo, če bo kazalo, da se bo zidanje pod tako vgodnimi okoliščinami izvršilo, da se bo zazidani kapital dobro naobrestil, ter se bode iz loterijskega posojila za to vzeti denar lahko povrnil. Zato bo po dokončani ofertni razpravi magistrat to reč presodil, ali se bo zidanje pričelo ali ne. Kajti če ponudbe ne bodo vgodne in bi stroški po izdelanem proračunu v resnici 465.422 gld. 70 kr. znašali, h katerim se morajo še prišteti: intercalarne obresti 16.503 gld. 88 kr., svota za nakup zemljišča 28.636 gld. 95 kr., 5% obresti za dve leti z 2935 gld. 29 kr. Vse to znaša 514.498 gld. 82 kr., ki se bodo vzeli na posodo iz loterijskega posojila na 4-75%, kar bi znašalo na leto že 24.391 gld. 96 kr. obresti. Vojašnica bi pa na leto le 21.702 gl. 9 kr. čistega dohodka dajala, iz česar bi že v prvem letu 2689 gld. 87 kr. deficita narastlo, ktere ga bi morala leto za letom mestna občina pokrivati s svojimi novci. To se pa ne bo zgodilo. Da se toraj delo poceni dobi, treba bo ofertno razpravo takoj razpisati, potem pa zidanje pričeti ali

*) Toraj zmiraj enako odiranje naših opravičenih prošenj. Vredn.

pa ne, kakor bodo ponudbe kazale. Zato predlaga g. Petričič v imenu finančnega odseka: „Mestnemu magistratu se naroča takoj razpisati pogojno ofertno razpravo za zidanje vojašnice, prostorne za tri batalijone in štab po stavbenem načrtu in v znesku 465.422 gld. 70 kr., vspeh pa takoj mestnemu odboru predložiti.“

Podžupan g. Petričič sporoča v imenu finančnega odseka o prodaji mestnih parcel za posilno delavnico, ktere bi deželni odbor rad kupil, in pravi, da jih mesto proda. Merijo 5 oralov in 431 □°, cenijo se pa vsak □° po 1 gld. 50 kr. Skupljeni denar se bo naložil v posebni knjižici v Ljubljanski hranilnici.

M. o. g. dr. vitez Bleiweis se čudi temu sporočilu, s katerim se nikakor ne strinja. Prostor se je veliko predrago cenil, ter se nikakor ne dá primerjati niti z onim, ki je namenjen za vojašnico, kakor tudi z onim ne, ki je za novo šolo odločen. Kdo li bo jame za nasipnino tako drago plačeval, kakor pa lepo polje. Potem pa še tista okolica! Ker je prisilna delavnica ondi, se je pač nadjati, da se nihče ne bo rad ondi naselil, mesto samo pa tudi ne bo zidalo. Prostor pri posilni delavnici je čez in čez z 9700 gold. zadosti drago plačan.

M. o. g. Klein je principijelno proti vsaki prodaji tega prostora, ker mu kakor obrtniku nikakor ne more prav biti, da bi se posilna delavnica še razširila, ker že sedaj obrtnikom zadosti škode dela.

M. o. g. Hribar pravi, da nakupa ni treba ravno odbijati; če delavnica misli svoj obrtniški delokrog v resnici razširiti, jo pač nikakor ne bo oviralo, naj se prostor kupi ali ne. Obrtno vprašanje razpravljalo se je pa letos v deželnem zboru kranjskem in v državnem zboru na Dunaji pred kratkim. To so merodajna mesta, kjer se bo obrtno vprašanje rešilo. Prostor naj pa dežela le kupi za ceno 10.098 gld.

Župan g. Grasselli opomni, da če bi se tudi Kleinov predlog sprejel, se kljub temu razširjanje posojilne delavnice ne bo zabranilo. Dotični svet okoli nje ima v resnici le za to delavnico večjo veljavo in naj se danes le vprašanje razpravlja, ali hoče mesto ta svet deželi prodati in za koliko.

Prične se glasovanje, pred katerim je župan še konstatiral, da je 25 odbornikov navzočih. Toliko jih namreč mora biti, ako hočejo sklepati o prodaji kake mestne lastnine.

Prvi predlog finančnega odseka: „Mestni odbor izjavi se za prodajo imenovanega sveta“, se je sprejel s 17 glasovi.

(Dalje prih.)

(Katoliška družba) priredi zadnjo tombolo pred pustom prihodnjo nedeljo, 8. marca v lastnih prostorih (v dr. Abačič-evi hiši na starem trgu št. 13.) o polu šestih zvečer.

(Velikonočna spoved) začne se letos pri nas po dovoljenji mil. knezo-škofa Ljubljanskega na predvečer sv. Jožefa, t. j. 18. t. m.

(Na 14 let ječe) obsojenega vojaškega beguna Kotarja, ki je lansko leto iz Ljubljane pobegnul, in ki so ga kmalo na to vendar le vjeli, odgnali so včeraj vojaki v Möllersdorf, kjer je vojaška kaznilnica za večletne jetnike.

(Poročil se je) 1. marca v Velikih Laščah g. Andrej Podboj iz spoštovane hiše Čenetove v Ribnici z gospodičino Ano Hočevar iz Velikih Lašč. Poročal ju je ženinov brat, č. g. Iv. Podboj iz Št. Petra na Notranjskem, ter imel do mladega, krepkega para in pričujočih sorodnikov prav lep nagovor. Na mnoga leta!

(Akademična podružnica Graška družbe sv. Cirila in Metoda) naznanja, da je vis. c. kr. ministerstvo z odlokom 26. januarja pravila potrdilo in da je imela 10. februarja prvo svoje redno zborovanje. V istem volili so se v odbor sledeči gg.: stud. jur. Anton Rogina, predsednik; stud. med. Jurij Buič, podpredsednik; stud. jur. Josip Blaž, tajnik; cand. phil. Dragotin Kudlich, tajn. namestnik; stud. med. Peter DeFranceschi, blagajnik, in drd. med. Vinko Stěpánek, blag. nam. — Podružnica broji sedaj čez 70 rednih udov, 1 podpornika in 3 vstanovnike, namreč akad. društvo „Triglav“, akad. društvo „Hrvatska“ in g. stud. jur. Fr. Mayer. Po narodnosti je največ Slovencev, okoli 30 Hrvatov, 5 Čehov, 3 Srbi in 1 Bolgar. — Udje zamorejo biti samo redni slušatelji tukajšnjih velikih šol. Za družbo nabralo se je do sedaj v dveh veselih družbah 2 gld. 44 kr.

(Nesreča.) V Trboveljskih premogovih jamah padel je delavec T. Starčnik s toliko vred v globoko jamo, kjer se je hudo potolkel.

(„Schulverein“) v podporo poslali so Slovenje-Bistriški nemčurji na Dunaj 40 goldinarjev. „Schulverein“ general, Weitloff, bo pa že skrbel, da se bo denar kmalo v Berlin poslal.

(Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. gosp. Janez Kalin, kn. šk. dub. svetovalec in župnik v Mozirju, je dne 3. marca po dolgi bolezni umrl. Č. g. J. Stabue, doslej kaplan v Šmartnu pri Šaleku, prišel je za II. kaplana v Konjice in č. gosp. Al. Vojsk ostane pri sv. Marjeti pri Ptuju. Kaplaniji v Šmartnu in v Zrečah ostanete prazni.

(Lahonsko pevsko društvo) „Società corale Sinico“ v Trstu je vlada razgnala, ker ji je bilo že preveč čezadrijansko! Že večkrat poprej mu je namignila, da naj se ne vtika v „irredentovsko“ politiko, temveč naj se le svojih not drži, pa svarilo menda ni kaj prida pomagalo. To je tisto pevsko društvo, ki je hotelo s svojimi veleizdajskimi pesmami avgusta lanskega leta razvedriti otožne Koprčane, pa je ondašnji okrajni glavar rekel: „Ne boš Jaka!“ No, hvala Bogu, sedaj ga je konec.

(Pulj dobi novega vojaškega in pomorskega zapovednika.) Viceadmiral Pokorny, o katerem se je lansko leto govorilo, da pojde v Dalmacijo za cesarskega namestnika, je bil do sedaj v Pulju prva in najiminentnejša oseba, kajti bil je hafenadmiral in zapovednik trdnjav. Pokorny, ki je na glasu jednega najspretnejših naših admiralov, je vložil nedavno prošnjo, da bi ga prestavili v pokoj. Namestnik, vsaj začasni, mu bo kontreadmiral Pittner, dokler se mu ne imenuje pravi naslednik v osebi doseđanjega kontreadmirala Eberana pl. Eberhorsta, ki je namestnik pomorskega zapovednika barona Sternečka na Dunaju v vojnega ministertva pomorskem oddelku.

(Laški grof Savorgnan), ki je v Gorici nezvesto svojo ženo obstrelil, pride ondi pred porotnike. Zagovarjala ga bodeta dr. Pajer in dr. Baschiera. Ljudski glas je grofu jako vgođen.

(Truplo topničarja Antona Pénkota) potegnili so v nedeljo v Gradcu iz Mure. Ne vé se, ali je bila tukaj nesreča vzrok hladni smrti ali pa samomor?

Razne reči.

— Marija Kristina, kraljica španjska. Mnogo se govori dandanes o Španjski in njeni vladarici Mariji Kristini, toraj bo znabiti komu vstrezeno, da podamo male črtice iz njenega življenja. Rojena je bila 21. julija 1858, toraj blizo 28 let stara. Vzgojena je bila v samostanu in mirno ji je teklo življenje dosihdôb, ko je kralj Alfonso, ki se je vzgojeval v Terezijanišči na Dunaju od l. 1868—1874, kjer se je seznanil s cesarsko obitelji, po smrti svoje žene snubil mlado nadvojvodinjo. Marija Kristina je bila tačas opatinja gospejnemu samostanu na Hradšinu v Pragi; iz tih samotje je bila sedaj poklicana v deželo, kjer je bilo od začetka tega stoletja torišče vstajam in bojem. Meseca novembra je šla Kristina v nje novo kraljestvo, v grad Pardo, v istih sobah, kjer je čez 6 let nje soprog ležal na mrtvaškem odru, je živela od 29. novembra 1879, ko je bila slavnost poroke. Zakon, ki ga je razvezala smrt, je bil srečen. Mlada kraljica ima dve hčeri; Marija de las Mercedes, princesinja Asturska, roj. 11. sept. 1880, in Marija Terezija Elizabeta, rojena 12. decembra 1882, sedaj je tudi upapolna. Za državna opravila se dosedaj ni menila; hvalili so nje dušne sposobnosti, nje blago vedenje in dobrotljivost srea, a niso mislili, da je kraljica sposobna za vladanje. Pokazala pa je do sedaj, da je tudi zato spretna. Ko so minuli dnevi žalovanja in je kraljica premagala tugo, vstregla je željam postavodajalnega zbora in ljudstva, ter odpustila prvega ministra Canovasa in poklicala Sagasto, da sestavi novo liberalno ministertvo. Za sedaj je s tem vtešila ljudstvo in ostalo je na Španjskem vse mirno, in upanje je, da ohrani kraljica deželi mir, nje otroku pa španjski prestol. Ako bode dete, kterega pričakujejo vsak dan, sin, tako bode oklican takoj za španjskega kralja, ako pa bode po kraljevi smrti rojeno dete hči, bode pa prestolonaslednica princesinja Asturska, ki je sedaj v šestem letu, ker vsled pragmatične sankcije leta 1830 morejo tudi ženske nastopiti vlado, ako ni moških potomcev.

— Največa tiskarna na svetu je menda državna tiskarna v Washingtonu. V ti tiskarni se ima potrositi leta 1886 3 milijone dolarjev, od tega pride plače stavcem in tiskarjem 1,380.000 dolarjev. Stavcev je 400, tiskarjev 45, korektorjev 50. Papirja se bode potrebovalo 48 milijonov pol.

— Krimski poluotok obsega 31.055 kilometrov, in je med črnim in asovskim morjem in

se drži po zemeljski ožini Perekopski z rusko zemljo. Nje severni del ni družega, nego prazna pustinja, na kateri se pasijo živinske čede, a od Simferopolja naprej dobi zemlja drugačno lice, menjajo se vrtovi, travniki, gozdi in gore, in na jugovzhodnem bregu se razteza krimsko gorovje, ki ima mnogo najlepših in najkrasnejših prizorov. Ni ga na vsem Ruskem obnebja tako vgodnega. Strmo apneno gorovje, ki večidel navpik pade proti morji brani mrzlim vetrovom od severa vhod, na podnožji gorá raste lavor, cipresa in oleander, po gorah so pa gozdi jelovega in listnatega drevja, posebno pa je ozki rob ob morji med Sudakom in Balaklavo pravi zemeljski raj, vsako leto pride tje na tisoče potnikov iz Ruskega iskat si zdravja in razvedrila. Več ruskih velikašev si je tam postavilo krasne gradove. Da bi bil ta lepi kraj bolj pristopen, ukazal je knez Voroncov že l. 1832 izpeljati cesto, ki drži od Jalte poleg vsega južnega obrežja in še prek gorá do ravnine Bajdar, cesta je bila dodelana l. 1837. — Tudi ruski cesarski dvor ima na Krimu krasne grajščine v Livadiji.

— Smrt švedskega kralja Karola XII. Okoli glave tega kralja vije se krvavi venec, iz kterega njegovi deželi ni vzrastlo dobrega sadu. Karol je bil rojen l. 1682, bil je lepih dušnih darov in mnogo izobražen, prestol za očetom je zasedel v 15. l., od kraja ga državna opravila niso veselila. Ko so pa severne vlasti Danska, Ruska in Poljska hotli vkoristiti si z njegovo mladostjo in nevednostjo in ovreči prevago Švedsko na severju, vzbudil se je mladi kralj in začel vojsko, ki je po kratkih prenehljajih trpela skoraj 18 let. Od kraja srečen je s svojeglavnostjo vse zgubil; po Rusih zmagani pri Pultavi je zbežal na Turško, več let tam čakal, da bi Turke podhujskal na vojsko zoper Ruse, poslednjič se vrnil domov, a takoj začel vojsko z Dansko. V sredi najhuje zime je hotel Dancem vzeti Norvegijo. Njegov general se je mogel od Drontheima domu vrniti preko gor, kjer so večidel vojne poginile za lakoto in mrazom, on sam pa je oblegal Friedrichshall, trdnjavo na skali 350 čevljev visoki. Tukaj ga je zadela krogla v noči 11. dec. 1718, sumili so, da ga je umoril francoski polkovnik Signir, kterega so najeli švedski plemenitniki. Za gotovo se sicer to ne ve, a Signir je potem v blaznosti to povedal. — Švedsko je ta kralj pripeljal do kraja propada in v miru, ki se je čez tri leta potem sklenil, je zgubila Švedska prevago na severju, in nastopila je druga velevlast — Ruska pod Petrom I.

Telegrami.

Berolin, 4. marca. V državnem zboru pričeli so razpravo o monopolu na žganje. Finančni minister ga je priporočal. Več govornikov oglasilo se je za in proti.

Pariz, 4. marca. Kamora je danes presojala predlog o izgonu princev. Ko je bil ministerski predsednik več nasvetov o predlogih zavrgel, se je večina proti izgonu izrekla. Pač pa so sklenili, da skrb za to reč prepuščajo vladi.

Pariz, 4. marca. Francoska pravi, da srbsko-bolgarske pogodbe ne bo poprej odobrila, dokler iztočno-rumelijsko carinsko vprašanje ne bo urejeno.

London, 4. marca. Velesile se pripravljajo na skupno noto, ktero bodo v Atenah izročili, brodovje velesil bo pa demonstracijo napravilo.

Umrli so:

3. marca. Rozalija Baje, učenicova vdova, 40 let, sv. Flo-

rijana ulice št. 24, jetika. — Andrej Brus, uradnik, 81 let, Poljanska cesta št. 9, Marasmus. — Alojzij Škrabec, kondukterjev sin, 3 leta, Križevniške ulice št. 9, davica.

Tujci.

3. marca.

Pri **Maliču**: A. Oberndörfer, trgovec, iz Frankfurta. — Marka, Entremont, Kolbek, trgovci, z Dunaja. — Stanislaj Lesser, ravnatelj, iz Budapešte. — Ljudevit Weiperta, trg. pot., iz Budapešte. — Ferd. Gaspari, c. k. okr. živinozdravnik, iz Postojne. — Dr. Stepšnik, iz Goronskega. — Jarno in Dietrichstein, gled. izgralec, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: Dr. Brody, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — Fröhlich, Rosenberg, Grüner, trgovci, z Dunaja. Josip Kuchinka, trg. pot., iz Prago. — Antonija Eder, hišinja, iz Beljaka.

Pri **Bavarskem dvoru**: Josip Petegrini, zasebnik, iz Halla.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Eisert, trg. pot., z Dunaja. — Jurij Schneider, zasebnik, z Ogerskega.

Pri **Avstrijskem caru**: Jurij Rimar, c. k. sodn. sluga, iz Tržiča.

Pri **Virantu**: Valt. Mitterdorfer, iz Weitensfelda. — Matija Drescher, iz Št. Petra. — Jakob Dereani, trgovec, iz Žužemperka. — Konrad Grimm, c. k. nadinženir, iz Kranja. — Ignacij Moršer, posestnik, iz Ribnice. — Jakob Justin, posestnik, z Gorenjskega.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		720.89	+ 0.4	sl. vz.	oblačno	7.30
4. 2. u. pop.		725.55	+ 2.2	sl. szp.	jasno	snega
9. u. zveč.		728.92	- 2.6	sl. szp.	jasno	

Zjutraj je šel sneg, pozneje se je pa zjasnilo, da je bil najlepši dan, noč prekrasno pa jasna. Srednja temperatura — 0.3° C., za 2.6° C. nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

4. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 65 kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	85 " 75 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 " 90 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 95 "
Akcije avstr.-ogerske banke	874 " — "
Kreditne akcije	298 " 60 "
London	125 " 90 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleon	9 " 99 1/2 "
Ces. cekini	5 " 94 "
Nemške marke	61 " 65 "

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 40 kr., — domača 6 gl. 76 kr. — Rž 5 gl. 10 kr. — Ječmen 4 gl. 78 kr. — Ajda 5 gl. 10 kr. — Proso 6 gl. 28 kr. — Turšica 5 gl. 12 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Razprodaja kožuhovine

iz konkurzne mase

ADALBERTA CASSIG-a

v Ljubljani, v Židovskih ulicah,

in sicer:

kučme, muffi, vojaške kape, neizdelani kožuhi itd.

Proda se tudi *šivalni stroj* (Kettelnähmaschine) in *prodajalnična oprava*.

(2)

Konkurzno oskrbništvo.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobiva nova knjiga:

STAVBINSKI SLOGI,

ZLASTI KRŠČANSKI,

NJIH RAZVOJ IN KRATKA ZGODOVINA,

Z DODATKOM

O ZIDANJI IN POPRAVLJANJI CERKVA.

(17)

V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 slikami.

Spisal

J. FLIS,

špiritual v knezo-škof. duhovenskem semenišči.

Vsa knjiga obsega 33 pól v četvorki in veljá 6 gl. 50 kr.

Knjigo imamo tudi v sledečih ličnih in solidnih vezih: V pol platnu, z zlatotiskanin naslovom na hrbtu 7 gl. 50 kr. — V platnu, bavransko obrezo, z zlatotiskanin naslovom na hrbtu in platnicah 8 gl. — V platnu, zlato obrezo, z zlatotiskanin naslovom na hrbtu in platnicah, ter poizloženimi platnicami 9 gl.